

Харківський національний технічний університет сільського господарства імені Петра Василенка

Навчально-науковий інститут технічного сервісу

Кафедра технологічних систем ремонтного виробництва ім. О.І.Сідашенка

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «Економіка підприємства»

1. АНОТАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Програма вивчення навчальної дисципліни «Економіка підприємства» складена відповідно до освітньої програми підготовки бакалаврів всіх напрямків.

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Економіка підприємства» є виявлення конкретних форм прояву економічних законів і закономірностей у господарській діяльності суб'єктів господарювання. При цьому економічні та організаційні питання розглядаються в тісному зв'язку з технікою та технологією. На основі пізнання закономірностей теорії та практики господарювання з'являється можливість розробки ефективних та конкурентоспроможних методів реалізації практичної господарсько-комерційної діяльності.

Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Обсяг курсу	3 кредити; 90 год, з них: лекції – 15 год, практичні заняття 30 год, самостійна робота – 45 год.
Форма підсумкового контролю	Залік
Викладачі:	К.е.н., доцент Колпаченко Надія Миколаївна http://khntusg.com.ua/staff/kolpachenko-nadija-mikolaivna-2/ доцент Бантковський В'ячеслав Анатолійович http://khntusg.com.ua/staff/bantkovskij-v-jacheslav-anatolijovich/

2. СТИСЛИЙ ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета дисципліни - надання здобувачам вищої освіти ґрунтовних знань у сфері науки про виробничі відносини, що формуються і розвиваються адекватно до рівня розвитку продуктивних сил під впливом відповідних об'єктивних економічних законів.

Завдання дисципліни полягають у підготовці студентів до: вивчення теорії та методологічних засад засвоєння практичних навичок управління підприємством у конкурентному середовищі; формування вмінь ефективного використання ресурсного і виробничо-господарського потенціалу, забезпечення розширеного самовідтворення на основі інвестиційно-

інноваційної моделі розвитку; основ планування та управління підприємством.

Пререквізити дисципліни: базові знання з математики, інформатики, права.

Компетентності, які студент набуває в результаті навчання:

- здатність ухвалювати обґрунтовані рішення;
- здатність визначати техніко-економічну ефективність типових систем та їхніх складників на основі застосування аналітичних методів;
- здатність розуміти і враховувати правові, соціальні, екологічні, етичні, економічні й комерційні обмеження та ризики, реалізуючи технічні рішення;
- здатність використовувати знання на засадах комерційної та економічної діяльності;
- здатність розробляти плани і проекти, спрямовані на досягнення поставленої мети та зорієнтовані на наявні ресурси.

Заплановані результати навчання. У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

знати:

- основні засади функціонування підприємств; принципи дії економічних законів;
- порядок розв'язання техніко-економічних завдань галузевого машинобудування з використанням відповідних розрахункових і експериментальних методів;
- засади функціонування ринкових відносин;
- економічні основи функціонування підприємств в умовах ринку;
- чинники, які впливають на ефективність роботи підприємств;
- економічний зміст ресурсів, структуру та форми ресурсного забезпечення;
- шляхи більш раціонального використання ресурсів;
- прогресивні методи планування та форми організації виробництва;
- показники оцінки результативності діяльності.

вміти:

- реалізовувати знання в керуванні технічними проектами, оцінювати ризики, передбачати можливі обмеження та оцінювати їхній вплив на остаточний результат;
- демонструвати розуміння структури і служб підприємств галузевого машинобудування;
- виконувати економічні розрахунки;
- оцінювати діяльність підприємства з економічної точки зору;
- володіти засобами викриття резервів підвищення ефективності діяльності підприємства;
- використовувати знання у розв'язуванні завдання з підвищення якості продукції.

Методи навчання: практичний, наочний, словесний.

Форми навчання: індивідуальні, групові, аудиторні, позааудиторні.

3. ЗМІСТ І СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назва змістових модулів та тем	Кількість годин												
	денна форма						заочна форма						
	Загальний обсяг/(кредитів)	аудиторних					Самостійна робота	Загальний обсяг/(кредитів)	аудиторних				
		Усього (годин)	в тому числі			Самостійна робота			Усього (годин)	в тому числі			Самостійна робота
лекції	лабораторні		практичні	лекції	лабораторні		практичні						
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
Всього годин	3	90	15		30	45	3	90	6		4	80	
Змістовий модуль 1													
<i>Економічні засади функціонування підприємства в системі ринкових відносин</i>													
Тема 1. Предмет, об'єкт, методологія вивчення курсу «Економіка машинобудівного підприємства»			2		4	8			2	2		5	
Тема 2. Підприємство в ринкових умовах господарювання			2		4	8			2	2		5	
Тема 3. Підприємництво в ринкових умовах господарювання			2		4	4			2			5	
Тема 4. Підприємницький капітал та джерела його формування.			2		4	4						5	
<i>Разом за змістовим модулем 1</i>			8		16	24			6	4		20	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
Змістовий модуль 2													
<i>Економічні основи виробничої діяльності підприємства</i>													
Тема 5. Економічно доцільні терміни служби машин			2		4	6						15	
Тема 6. Економічна доцільність ремонту машин			1		2	6						15	
Тема 7. Економічна оцінка зносу і визначення залишкової вартості машини.			2		4	6						15	
Тема 8. Управління підприємством			2		4	3						15	
<i>Разом за змістовим модулем 2</i>			7		14	21						60	
Всього годин	3	90	15		30	45	3	90	6	4		80	

Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		д/ф	з/ф
1	Предмет, об'єкт, методологія вивчення курсу «Економіка машинобудівного підприємства»	2	2
2	Організаційно-правові форми підприємств	2	2
3	Підприємство в ринкових умовах господарювання	2	
4	Класифікація та характеристика підприємств, засновницькі документи	2	
5	Особливості ремонтно-обслуговуючих підприємств та ефективність їх функціонування	2	
6	Підприємницький капітал та джерела його формування.	2	
7	Основні виробничі фонди і оцінка ефективності їх використання	2	
8	Оборотні кошти та фонди ремонтного підприємства і оцінка ефективності їх використання	2	
9	Економічно доцільні терміни служби машин	2	
10	Економічне обґрунтування доцільності ремонту машин	2	
11	Економічна оцінка зносу і визначення залишкової вартості машини.	2	
12	Порівняльна оцінка методів нарахування амортизації	2	
13	Визначення економічно доцільних термінів служби машин	2	
14	Визначення економічної ефективності інвестиційних проектів у сфері технічного сервісу	2	
15	Управління підприємством	2	
Разом		30	4

Теми для самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		д/ф	з/ф
1	Предмет, об'єкт, методологія вивчення курсу «Економіка підприємства».	1	2
2	Поняття, предмет та об'єкт вивчення курсу «Економіка підприємства»	1	2
3	Методи, методологія та методика вивчення курсу	1	2
4	Економіка підприємства як наука та міждисциплінарний зв'язок	1	2
5	Підприємство в ринкових умовах господарювання	1	2
6	Підприємство, його мета, функції та ознаки	1	2
7	Класифікація та характеристика підприємств, засновницькі документи	1	2

8	Форми об'єднань підприємств	1	2
9	Особливості ремонтно-обслуговуючих підприємств та ефективність їх функціонування	1	2
10	Підприємництво в ринкових умовах господарювання	1	2
11	Рушійні сили, передумови та принципи підприємництва	1	2
12	Правові основи підприємницької діяльності	1	2
13	Сфери та види підприємницької діяльності	1	2
14	Ринок, його функції та структура	1	2
15	Підприємницький капітал та джерела його формування	1	2
16	Майно суб'єктів господарювання	1	2
17	Джерела формування майна підприємств	1	2
18	Організація фінансів підприємств	1	2
19	Інвестиційна діяльність підприємств	1	2
20	Економічно доцільні терміни служби машин	1	2
21	Необхідність визначення термінів служби машин	2	2
22	Метод визначення термінів служби машин за мінімумом приведених витрат. Обґрунтування критерію	2	2
23	Економіко-математична модель задачі з визначення оптимальних термінів служби машин	2	2
24	Фактичні терміни служби машин	2	2
25	Амортизаційні терміни роботи машин	2	4
26	Економічна доцільність ремонту машин	2	4
27	Технічна можливість і економічна доцільність ремонту машин	2	4
28	Обґрунтування вибраковування деталей	2	4
29	Економічна ефективність відновлення деталей, вузлів і машин	2	2
30	Економічна оцінка зносу і визначення залишкової вартості машини	1	2
31	Сутність, методи та критерії економічної оцінки зносу машин	1	2
32	Методика визначення залишкової вартості машин	1	2
33	Управління підприємством	1	2
34	Поняття і сутність управління підприємством	1	2
35	Типи і характеристика управлінських технологій	1	2
36	Організаційні структури управління підприємством, їх характеристика	1	2
	Разом	45	80

4. ПОРЯДОК ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Максимальна оцінка за курс - 100 балів.

Оцінка поточного контролю (максимально 60 балів) включає: відвідування занять – 1 бал за 1 заняття (максимально 22 балів);

виконання практичних завдань – 2 бали за завдання (максимально 30 балів);
модульний поточний контроль – до 4 балів за модуль.

Оцінка підсумкового контролю (максимально 40 балів) включає:
тестовий контроль (включає питання для самостійної підготовки) –
максимально 20 балів;

2 теоретичні питання – максимального по 10 балів за питання: 10-9 балів - за повну відповідь, що містить взаємозв'язок основних понять та визначень і характеризується логічним та чітким викладенням матеріалу; 8-7 балів - якщо у відповіді допущені не принципові помилки, відсутня необхідна деталізація; 6-5 балів - якщо у відповіді розкрито сутність питання, але допущені невірні тлумачення; 4-3 бали - студент не повністю розкрив сутність питання, у відповіді допущені грубі помилки; 2-0 бали - якщо у відповіді містяться принципові помилки, або повністю відсутня відповідь.

Підсумкова оцінка з дисципліни визначається як сума оцінок за поточний та підсумковий контроль.

Шкала: національна та ECTS і критерії оцінювання до визначення рівня знань і навичок

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82 – 89	B	добре	
74 – 81	C		
64 – 73	D	задовільно	
60 – 63	E		
35 – 59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0 – 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Критерії оцінювання:

«Відмінно» (90-100 балів) – студент виявляє всебічні системні і глибокі знання програмного матеріалу, вільно оперує матеріалом, чітко володіє понятійним апаратом, уміє аналізувати і робити висновки;

«Дуже добре» (82-89 бали) – студент виявляє широкий професійний кругозір, уміння логічно мислити, виявляє достатньо системне і глибоке знання програмного матеріалу, чітко володіє понятійним апаратом, проте у відповідях допускаються окремі неточності, які не змінюють суті питання.

«Добре» (74-81 бали) – студент виявляє достатньо глибоке знання програмного матеріалу, володіє понятійним апаратом, вміє аргументувати свої

відповіді, проте у відповідях допускаються неточності, які впливають на чіткість.

«Задовільно» (64-73 бали) – студент виявляє не достатньо глибоке знання програмного матеріалу, в основному володіє основним понятійним апаратом, але допускає принципові помилки;

«Достатньо» (60-63 бали) – студент виявляє слабкі знання, у відповідях не точно формулює причинно-наслідкові зв'язки між явищами і процесами, оперування фактами відбувається на рівні запам'ятовування, допускаються значні помилки.

«Незадовільно» (35-59 бали) – студент виявляє значні прогалини в знаннях основного програмного матеріалу, у володінні окремими поняттями, не знає більшої частини фактичного матеріалу, не вміє встановлювати причинно-наслідкові зв'язки між явищами і процесами, завчивши матеріал без його усвідомлення.

5. ПОЛІТИКА КУРСУ

Політика курсу передбачає відповідальність викладача і студента; прозорість оцінювання; інформування та реалізація політики академічної доброчесності.

Порядок зарахування пропущених занять відбувається у формі усного опитування (при пропущенні лекції) та виконання індивідуального розрахункового завдання (при пропущенні практичного заняття). При цьому враховується причина пропуску занять: при відсутності за поважної причини відпрацювання зараховується з коефіцієнтом 1,0, при відсутності поважної причини – 0,5.

6. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

Методичне забезпечення

1. Економіка підприємства: навчальний посіб. для студентів закл. вищ. освіти / Н.М. Колпаченко, Ю.А. Сайчук, В.К. Аветісян та ін. – Харків: Діса плюс, 2019. – 277 с.

2. Практикум з економіки ремонтного підприємства. Навчальний посібник. Аветісян В.К., Бантковський В.А., Бистрий О.М., Клімов П.П. – Харків: «Міськдрук», 2009 – 226 с.

3. Відкриття власної справи в сфері технічного сервісу [Курсове навчально-дослідне завдання] / Колпаченко Н.М., Смігунова О.В. – Харків: «Міськдрук». – 2015. – 112 с.

4. Відкриття власного бізнесу: [Підручник; за ред. проф. Г.Є. Мазнева. – Х.: Вид-во «Майдан», 2017. – 472 с.

Додаткова література

1 Болтянська Л.О. Економіка підприємства [Текст]: навч. посіб. / Л.О. Болтянська, Л.О. Андреева. – Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2015. – 668 с.

2. Господарський кодекс України: Закон України від 16.01.2003 № 436-IV. Дата оновлення: 17.06.2018. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/436-15/page2>(дата звернення: 01.07.2018).

3. Економіка енергетики: підручник / За ред. д.е.н., проф. Л.Г. Мельника, д.е.н., проф. И.Н. Сотник. - Суми: Університетська книга, 2015. - 378 с.

4. Економіка підприємства [Текст]: [навч. посіб.] / С.М. Рогач [та ін.]; Нац. ун-т біоресурсів і природокористування України. – К.: КОМПРИНТ, 2015. – 391 с.

5. Закон України «Про захист економічної конкуренції» від 11.01.2001 р. (ред. від 11.08.2013 р.) - [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2210-14>

6. Федішин М.П. Економіка підприємства [Текст]: навч.-метод. посіб. / М.П. Федішин; Буковин. держ. фінанс.-екон. ун-т, Фінанс.-екон. коледж. – Чернівці: Наші книги, 2015. – 327 с.

Internet-ресурси

1. Офіційний сайт Національного банку України. – [Електронний ресурс]. - Режим доступу : <http://www.bank.gov.ua/control/uk/index>

2. Податковий кодекс України: Закон України від 02.12.2010 р. № 2755/VI. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.

3. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби»: затв. Наказом М-ва фінансів України від 27.04.2000 р. №92 (у ред. Наказу від 05.01.2018 р. №1582-17). URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0288-00>

4. Про підприємства в Україні: Закон України від 27.03.1991р. № 887-ХІІ. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/887-12>

5. <http://www.me.gov.ua/?lang=uk-UA>

6. <http://www.zntu.edu.ua/ekonomika-pidpryyemstva>

7. <http://dspace.tneu.edu.ua/bitstream/316497/12571/1/%D0%95%D0%>

8. <http://cul.com.ua/preview/12271.pdf>